

Förslag, maj 2026
Förslaget är justerat av styrelsen i april
efter förbunds församlingens diskussion i mars

Kodex för universitet och högskolor

En kodex för svenska universitet och högskolor tar sin utgångspunkt i internationella deklamationer som Magna Charta Universitatum, Kalven-rapporten och Chicagoprinciperna, samt svensk lag.

Kodexen och det akademiska medborgarskapet omfattar alla vid ett lärosäte. Inom det akademiska medborgarskapet bär alla ett gemensamt ansvar för utbildningens och forskningens kvalitet och den akademiska miljön. Universitet och högskolor ska vara en plats för dialog och kunskapsutbyte där även obekväma och kontroversiella frågor får plats. Samtidigt ska samtalet och diskussionen alltid präglas av en ömsesidig respekt.

Utbildning och forskning i centrum

Lärosätenas grundläggande uppgift och ansvar är att bedriva utbildning och forskning. Dessa är sammanlänkade. Den högre utbildningen utgår ifrån vetenskaplig eller konstnärlig grund och beprövad erfarenhet. Studenterna ska utöver ämneskompetens och förberedelse till arbetslivet även utveckla ett kritiskt och självständigt tänkande. Sammanhängande miljöer med utbildning, forskarutbildning och forskning ska eftersträvas och kan uppnås inom ett lärosäte eller genom samarbete mellan lärosäten.

Den vetenskapliga processen

Universitetens och högskolornas ansvar är att fritt söka och förmedla kunskap som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund. Ett etiskt förhållningssätt ska vägleda och prägla forskningen. Akademiska anställningar och karriärmöjligheter ska baseras på individers meriter. Hög kvalitet och relevans säkerställs genom öppenhet, samarbete, kollegial granskning och samverkan med omgivande aktörer.

Akademisk frihet

Den akademiska friheten är en förutsättning för att lärosäten ska kunna utföra sin uppgift. Den akademiska friheten omfattar studenters, lärares och forskares individuella frihet såväl som lärosätenas självbestämmande. Utbildningen och forskningen ska värna sin integritet gentemot ideologiska, politiska eller kommersiella intressen. Lärosäten ska inom sin verksamhet utveckla och understödja den akademiska friheten. Rektor och ledarskapet på olika nivåer ska slå vakt om lärosätets autonomi och värna om en trovärdig hållning i komplexa frågor.

Kollegialitet

Vid universitet och högskolor finns en kollegialitet som innebär ansvar för en kultur där kunskap och det goda argumentet står i fokus. Det ger också inflytande och handlingsutrymme för studenter, lärare och forskare. Hur olika beredande organ och beslutsprocesser förhåller sig till varandra ska vara tydliggjort och transparent. Studenternas inflytande ska både garanteras och uppmuntras.

En nationell och internationell gemenskap

Alla lärosäten är en del av en större global gemenskap. Samarbeten inom utbildning och forskning, både inom Sverige och med andra länder, är en grundläggande förutsättning för lärosätenas uppdrag och ska vara utvecklat och starkt. Studenters och forskares fria rörlighet ska underlättas och understödjas. Det ska finnas ett öppet, solidariskt och ansvarsfullt internationellt utbyte av kunskap.

Samhällsansvar och samverkan

Universitet och högskolor är en självklar och central del i och för samhället, för samtiden och framtiden. Samverkan med det omgivande samhället utgår från den vetenskapliga kunskapen. Lärare och forskare ska vara synliga och aktiva i offentligheten och sprida kunskap samt värna allmänhetens förtroende för verksamheten. Samverkan med omgivande aktörer, företag och organisationer ger ett ömsesidigt utbyte och rörligheten mellan lärosäten och andra aktörer ska aktivt understödjas.

Kodexen utgörs av principer som beskriver centrala utgångspunkter och målsättningar för lärosätenas uppgift. Dessa principer behöver ständigt värnas, utvecklas och skyddas. Varje lärosäte avgör själv hur kodexen ska implementeras i sin verksamhet.